

HADİSİN GEÇERLİLİĞİNİN ŞARTI (6)

(...düenden devam)

Peygamber'in sahîh sünneti de Kur'ân'ın açıklaması durumundadır. Ancak ona nisbet edilen sözlerin gerçekten onun olup olmadığını iyice tesbit etmek gerekir. Bunun tesbiti için rivayetin bilginlerin koydukları sened kritiğine uyması yanında metin bakımından da Kur'ân'a aykırı olmaması gerekir. Kur'ân'ın genel prensiplerine aykırı sözler, sened bakımından sağlam dahi olsa, kanâatimizce Allah'ın Elçisinin sözleri sayılamaz. Çünkü tüm varlığını Kur'ân'ın sardığı Allah'ın Elçisi, tebliğ ettiği ve *"Ben sadece bana vahyolunana uyuyorum"* (En'âm Sûresi: 50, A'râf Sûresi: 203, Ahkaf Sûresi: 9)

dediği Kur'ân'a aykırı sözler söylemez. Kaldı ki Kur'ân'ın yazımı ve okunması tevâtürle sâbittir. Sünnetin ise dereceleri vardır. Lafız bakımından tevâtürle sabit sünnet çok azdır. Gerisi mânâ olarak rivayet edilmiştir ki bunların da senet bakımından kuvvet dereceleri vardır. En sağlamı dahi Peygamber'in kendi söz kalıpları değil, onun sözlerinin anlamıdır. Bunların da pek azı manevî tevâtüre dayanır. Gerisi bir iki veya birkaç kişinin rivayetine dayanmaktadır. Âhâd haberine dayanan ve fıkıh usulünde zan ifâde eden bu sözler, kesin ilim ifade eden tevâtürle sâbit Kur'ân'ı geçersiz bırakamaz, ona ters düşemez.

"Elçi size neyi verdiyse onu alın, size neyi yasakladıysa onu bırakın" cümlesi, ganimetle ilgilidir. Yani Peygamber'in size verdiği ganimet malını alın, onun vermeyip menettiğini bırakın, almayın demektir. Âyet ganimetlerle ilgili olmakla beraber, Peygamber'in diğer emir ve yasaklarını da kapsar. Peygamber'in emirlerine uymak, yasaklarından kaçmak gerekir.

8-10'ncu âyetlerde savaşız ele geçen ganimetlerin:

1) Yurtlarını, mallarını bırakarak, sırf Allah'ın lütuf ve rızâsına ermek için hicret eden, Allah'ın dininin yerleşmesi için Allah'ın Resûlüne yardım ederek ona verdikleri sözde duran fakir göçmenlere,

2) Bu göçmenlerden önce Medine'de oturmakta olup imanı gönüllerine sindiren ve Mekke'den göç edip kendilerine gelen kardeşlerini severek barındıran, onlara yapılan yardımı kıskanmayan ve kendi ihtiyaçları dahi olsa o göçmen kardeşlerini kendilerine tercih eden Medinelilere, yani Ensâra,

3) Bu ilk Muhâcir ve Ensâr'dan sonra gelen mü'minlere verileceği anlaşılmaktadır. Ancak bu mânâ, 9 ve 10'ncu âyetlerdeki vâv, 'atıf harfi kabul edildiği takdirde böyledir. Bir kısım ulemâ, bu vâvı 'atıf vâvı kabul edip böyle mânâlandırmışlardır. Fakat bağlamdan bu vâvın 'âtıf vâvı değil, ipitdâiyye olduğu anlaşılmaktadır. 9, 10'ncu âyetler, 8'nci âyete bağlanmıyor, yeni cümleler oluyor. Bunlar ilk Ensâr ile, daha sonra Müslüman olan kimselerin, yüksek karakter ve ahlâkını anlatmaktadır. Yoksa bu âyetlerde ganimetler önce muhâcirlere, sonra Ensâra, sonra onların ardından gelen Müslümanlara verilir diye bir anlam yoktur. Cenabı Hak, 7'nci âyette fey'in, Allah'ın Resulü tarafından sayılan kimselere taksim edileceğini bildirdikten sonra 8'nci âyette fey' verilecek olan Peygamber'in akrabâsının, yetîmlerin, yoksulların ve yolcuların kimler olduğunu anlatmaktadır. Bunlar yerlerinden yurtlarından çıkarılmış olan yoksul muhâcirler(göçmenler)dir.

(devamı yarın..)